

jednání stěžovatelovo pod pojem zpronevěry bez tohoto skutkového zjištění, spočívá odsuzující výrok na nesprávném použití zákona a bylo jej — aniž třeba obírat se ostatními vývody stížnosti — již s hlediska § 281 čis. 9 a) tr. ř. zrušiti a věc ve smyslu § 288 čis. 3 tr. ř. vrátiti soudu první stolice, by ji znovu projednal a o ní rozhodl. Při tom bude, pokud jde o činnost obžalovaného uvedenou v 3. bodě rozsudku (zastavení lombardovaných losů), míti zření k předpisu § 454 obč. zák. Podle něho nelze v dání zastavené věci do podzástavy o sobě spatřovati ještě skutkovou podstatu zpronevěry, poněvadž taková dispozice není protiprávní (§ 454 obč. zák.). Bezprávným bylo by takové naložení s věcí zastavenou, kdyby překročovalo meze vlastního práva majitele zástavy a vydávalo zástavce v nebezpečí ztráty zastavené věci (víd. sb. č. 3133), tak kdyby věc byla dána v podzástavu pro větší pohledávku, než jest pohledávka majitele zástavy, ovšem i tehdy, kdyby se dání zastavené věci do podzástavy dělo proti jasně projevené vůli toho, kdo věci zastavil (víd. sb. čis. 3835). O zpronevěru by šlo i, kdyby zástavní věřitel zastavenou věc zcizil, najmě kdyby ji prodal. Nálezacímu soudu bude při tom uvážiti i předpisy § 3 písm. c) a d) zákona ze dne 30. června 1878, čis. 90 ř. zák., podle nichž prodatel musí míti losy na splátky prodané po ruce, nesmí je prodati ani zastaviti, nýbrž musí je na požádání kupiteli dáti k nahlédnutí.

Čís. 3835.

Opojení (opilost) nebo jinaké porušení vědomí vylučuje přičetnost (§ 2 c) tr. zák.) jen, bylo-li úplné (takového stupně, že si pachatel nebyl vědom svého činu); vliv opilosti na vůli pachatelovu nepřichází tu v úvahu.

Porušení vědomí menšího stupně (z opojení, z afektu) může býti jen okolností polehčující (§ 46 d) tr. zák.).

Policejní stráž smí přiložiti svěřací řetízek, kdykoliv toho vyžaduje její osobní bezpečnost nebo bezpečné předvedení pachatele, podezřelého z útěku.

Proti úřednímu výkonu jest vyloučena nutná obrana, leč by se výkon úřední osoby sám jevil bezprávným útokem (byl by nedovolený, zakládal by zločin zlého užívání moci úřední, nenáležel by vůbec k působnosti úřední osoby).

(Rozh. ze dne 10. dubna 1930, Zm I 288/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 29. ledna 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, uplatňující číselně jen důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., namítá, že zjištěné jednání obžalovaného nenaplnňuje skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. zák. a) proto, že obžalovaný nemůže býti činěn trestně zodpovědným za čin spáchaný v takovém stupni opilosti, jak byl u něho prokázán výsledky provedeného řízení (z nichž prý jde na jevo, že obžalovaný pil nejen pivo, nýbrž vypil i jednu a půl láhve vína); zmateční stížnost, připouštějíc, že její stanovisko v této otázce neodpovídá judikatuře, má za to, že nejen úplná opilost, nýbrž každý těžší druh opilosti zbavuje pachatele možnosti svobodného jednání a rozhodování, podléhajícího vůli, a tím u něho vylučuje trestný úmysl podle § 2 písm. c) tr. zák. Námitka jest zřejmě neodůvodněná, poněvadž podle výslovného předpisu § 2 c) tr. zák. opojení (opilost) a jinaké porušení vědomí vylučuje přičetnost jen, bylo-li úplné, toho stupně, že si »pachatel nebyl vědom svého činu«. Vliv opilosti na vůli pachatelovu nepřichází tu v úvahu (rozh. čís. 1290/1890 víd. nejv. s.); porušení vědomí menšího stupně (z opojení, z afektu) může býti jen okolností polehčující, nebylo-li zaviněno — § 46 d) tr. zák. Naproti tomu úplné porušení vědomí vylučuje přičetnost ohledně činu v tomto stavu spáchaného; jen za předpokladů §§ 236, 523 tr. zák. bylo by lze přičítati zločin spáchaný v nezaviněné úplné opilosti za přestupek. V souzeném případě nezjistil soud, že obžalovaný byl při činu úplně opilý. Obžalovaný sám ani netvrdil, že si pro úplnou opilost nebyl vědom, co činí, naopak podrobně vylíčil celý výstup se strážníkem. Soud připustil jen, že obžalovaný byl při činu rozčillen následkem požití alkoholu, a vzal tuto okolnost za polehčující při výměře trestu. Proto nemůže tu býti řeči o uplatňovaném zmatku.

b) Proto, že obžalovaný nejednal násilně proti strážníkovi, by zmařil jeho služební výkon, nýbrž v nutné obraně, by odvrátil od sebe sebe bezprávný útok na svobodu, jež proti němu podnikl strážník tím, že ho chtěl spoutati. Zmateční stížnost má za to, že, ježto šlo jen o rušení nočního klidu a o silně napilého občana, neměl policejní strážník příčiny, použití pout; jeho jednání, odporující prý zákonným předpisům a služebním instrukcím bezpečnostních úřadů, bylo prý hrubým přehmatem, překročením úředního jednání, proti němuž byl prý obžalovaný tím spíše oprávněn se vzepříti, an prý strážník neměl důvodu žádati na něm, by se legitimoval, poněvadž prý mohl zjistiti jeho totožnost u nevěsty obžalovaného, kterouž znal. Zmateční stížnost přehlíží, že pro ochranu podle § 81 (68) tr. zák. jest rozhodnou jen formální oprávněnost k služebnímu výkonu. Naproti tomu jest zásadně nerozhodné, zda jest úřední výkon i věcně odůvodněn čili nic. Napadený rozsudek zjišťuje (a zmateční stížnost to po formální stránce vůbec nenapadá), že obžalovaný, »rušiv noční klid a jsa (nejprve) vyzván službu konajícím strážníkem ke slušnému chování, neposlechl, potom že se (po novém vyzvání) řádně nelegitimoval a posléze, (když ho strážník chtěl předvésti k vůli zjištění), zjištění osobních dat, úřední výkon skutečně

zmařil tím, že dvakrát strážníka uhodil pěstí do obličeje, až krvácel, a (pro násilný odpor obžalovaného) od jeho předvedení na policejní strážnici upustil«. Z těchto zjištění rozsudku plyne, že výkon strážníků nevybočil z mezí toho, k čemu jest strážník formálně oprávněn, že tedy měl náležitosti, jež mu propůjčují povahu služebního výkonu a zajišťují zvýšenou ochranu podle § 68 tr. zák.

Proti úřednímu výkonu jest vyloučena nutná obrana, která předpokládá útok bezprávný, t. j. takový, k němuž útočník neměl práva, což o úředním výkonu zpravidla tvrditi nelze. Obrana by byla možná jen, kdyby se výkon osoby úřední sám jevil bezprávným útokem, najmě kdyby zakládal zločin zlého užívání moci úřední nebo kdyby byl vůbec nedovolený nebo kdyby vůbec nenáležel k působnosti úřední osoby. O tom však nelze mluvit v souzeném případě. Obžalovaný se sice hájil, že (když se hlučně bavil) pojednou k němu přistoupil nějaký muž a tázal se ho, co je, a, když mu zpřímá odpověděl, že nic není, že mu ihned přiložil svěrací řetízek, pokud se týče, že strážník vyňal řetízek a chtěl mu jej přiložiti, proti čemuž se však obžalovaný snažil ubrániti, ruku vytrhl a tak snad strážníka zasáhl do obličeje. I kdyby bylo lze v provedení zmateční stížnosti shledati výtku neúplnosti v tom směru, že se soud neobírá obhajobou obžalovaného a výsledky provedeného řízení o tom, za jakých okolností se obžalovaný strážníkovi vzepřel, šlo by o okolnosti pro otázku viny nerozhodné, an nikdo netvrdil aniž jinak vyšlo na jevo v trestním řízení, že služební výkon strážníků postrádal formální oprávněnosti, že byl strážník proto zbaven ochrany podle § 68 tr. zák. a že, i kdyby byla pravdivou obhajoba obžalovaného (vyvrácená ostatně čtyřmi svědky průvodními), že se vzepřel strážníkovi proto, že se mu pokusil přiložiti »ihned« svěrací řetízek, neopravňovala by ho tato okolnost k nutné obraně, poněvadž by i bez ohledu na otázku věcné oprávněnosti tohoto opatření v souzeném případě výkon strážníků nepřestal býti výkonem služebním tím spíše uváží-li se, že policejní stráž smí tohoto opatření použití, kdykoliv toho vyžaduje její osobní bezpečnost nebo bezpečné předvedení pachatele, podezřelého z útěku.

Čís. 3836.

Okolnost, že obžalobou byla pozastavena jen část článku, nebrání tomu, by soud nezjistil smysl této části ve spojitosti s nepozastaveným obsahem článku.

V pouhém zjištění, že břemena rolnictva pro někoho jako zámožného rolníka nejsou tak tíživá a nejsou jím tak tíživě pociťována, a že vodítkem jeho politiky jest především hájení národně-politických zájmů, proti nimž musí ustoupiti do pozadí zájem hospodářský, — není nic nečestného a urážlivého.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1930, Zm I 627/29.)